

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SKOLEHISTORISK MATERIALE

NOVEMBER 1968

Udstilling af skolehistorisk materiale. November 1968.

Indledning.

Udstillingen af skolehistorisk materiale fra landsarkivets samlinger er arrangeret af det sjællandske landsarkiv i anledning af årsmødet d. 22. nov. 1968 i Selskabet for dansk Skolehistorie.

For den, der arbejder med dansk skolehistorie, findes der i adskillige arkivfonds et stort og omfattende materiale. Dette belyser først og fremmest de lokale skoleforhold i by og på land, og de fleste skoleformer er repræsenteret. Bedst dokumenteret er naturligvis den offentlige skole, men der findes også en del materiale vedr. private skoler. Materialet belyser de fleste sider af skolens liv og i særlig grad det økonomiske fundament for skolerne gennem tiderne. Ved udstillingens tilrettelæggelse har det været formålet dels at udvælge karakteristiske grupper af arkivalier dels at vise, hvor mange forskellige "skoleproblemer" materialet kan belyse. Da materialet faktisk er uudtømmeligt, har der måttet vælges og vrages. Det er landsarkivets håb, at udstillingen må give den, der interesserer sig for dansk skolehistorie, en fornemmelse af, hvad han kan vente at finde, hvis han ønsker at udnytte landsarkivets samlinger til skolehistoriske studier.

Til brug for udstillingen er inddraget samtlige landsarkivets bordmontrer, ialt 12, og udstillingen er grupperet om følgende hovedemner:

Montre 1:	Det gejstlige tilsyn med skolen (bisper og provster).	
Montre 2:	Overøvrighedens skoleadministration (amterne).	
Montre 3:	Den lærde skole gennem tiderne.	I
Montre 4:	" " " " "	II
Montre 5:	Købstadskolen gennem tiderne.	I
Montre 6:	" " " "	II
Montre 7:	Landsbyskolen gennem tiderne.	I
Montre 8:	" " " "	II
Montre 9:	Seminarier og andre undervisningsanstalter.	I
Montre 10:	" " " "	II
Montre 11:	Skolebygninger, lærere m.m.	I
Montre 12:	" " " "	II

Montre 1.

1. Biskop Tønne Blochs visitats i Slemminge, Våbensted og Hunseby sogne i juni 1796. Afskrift af visitatsbog. Degne og skoleholdere får vidnesbyrd.
(Lolland-Falsters stiftsarkiv. Udskrift af biskop Blochs visitatsjournal 1786-1803).
2. Forsøg til Svar på Spørgsmaalet: Hvorledes kunde Landsbyskoler bedst indrettes til at danne gode Christne og nyttige Borgere. Skrevet 1784, omskrevet 1785.
Manuskriptet er sandsynligvis forfattet af biskop Nic. Edinger Balle.
(Sjællands bispearkiv).
3. Grev Chr. Ditlev Reventlows forslag til en skolereform på landet, dat. 1793 med egenhændige rettelser af biskop Balle.
(Sjællands bispearkiv).
4. Biskop Ludvig Harboe indkalder til det 1. møde i den nedsatte kommission om en reform af latinskolen.
(Sjællands bispearkiv. Udtaget af pakken: Skolekommissionen af 1774. Indkomne sager 1774-85).
5. Rektor Mangors redegørelse for den latinske skoles forhold i Korsør, dat. 28/5 1739.
(Sjællands bispearkiv. Udtaget af Kommissionen for de lærde skoler 1739).
6. Sognepræsten Peder Rohld i Korsør anbefaler den tidligere hører ved latinskolen i Korsør, nu privatlærer Knud Hvalsøe, der er ansøger til degneembedet i Korsør, til biskoppens bevågenhed.
(Sjællands bispearkiv. Kommissionen for de lærde skoler 1739).
7. Biskop Friederich Minter visiterer 3/5 1809 Osted skole og finder til "sin Bedrøvelse megen Forsømmelse og saa mig tvungen til alvorlige Advarsler".
(Sjællands bispearkiv).

8. Biskop Ludvig Harboe visiterer 29. juli 1769 Græsted sogn i Nordsjælland. Biskoppen er meget tilfreds med de to skoleholdere Benzon og Holm.

(Sjællands bispearkiv. Visitatsbøger ført af Hersleb og Harboe 1739-80).

9. Provst C. Laurenberg i Alsted herred visiterer 5. juli 1691 i Pedersborg sogn. Om degnen siger han: Degnen blev atter advaret at synge langsommere og ikke jage saa fast paa med Sangen.

(Alsted herreds provstiarkiv).

10. Biskop Nic. Edinger Balle visiterer 24. Sept. 1803 Svinninge skole og skriver: En Deel Børn havde gjort antagelig Fremgang i Lærebogen og svarede deraf med skikkeligt Begreb... men Boglæsning var i Almindelighed maadelig formedelst Mangel af rigtig Stavning.

(Sjællands bispearkiv).

11. Referat af biskop J.P.Mynsters visitatser i Himmelev skole i 1841 og 1850.

(Sjællands bispearkiv).

12. Medlemmer af skolekommissionen af 1774 voterer om anskaffelse til skolebrug af Pontoppidans kort over Norden. Deputeret i danske kancelli Bolle Luxdorff udtaler: Kundskab om Skandinaviens er for os vist nok en af de nødvendigste og nyttigste Artikler, der kan søges i Geographien. Biskop Harboe er klærer sig enig heri.

(Sjællands bispearkiv. Udtaget af pakken: Skolekommissionen af 1774. Indkomne sager 1774-85).

Montre 2.

1. Referat af møde i Sorø amts skoledirektion 28/8 1873. Direktionen vedtager, at en lærer højst må undervise 40 børn ad gangen, at man bør indrette pøgeskoler for børn indtil 9 år, hvor navnlig kvinder overtager undervisningen, og at intet barn bør ud-

skrives af den offentlige skole, førend det er fyldt 14 år.

(Sorø amtsarkiv, Sorø amts skolerådsprotokol 1856-84).

2. Sidste side af regnskab over Gl.Københavns amts skolefonds indtægter og udgifter 1887-88.

(Københavns amtsarkiv. Skolefondsregnskabsprotokol 1878-97).

3. Referat af møde i skolerådet for Smørum og Sokkelund herreder 20/8 1878. I mødet vedtager man bl.a. at give en række ansøgere en månedlig understøttelse på 20 kr. til højskoleophold.

(Københavns amts arkiv. Skolerådsprotokol for Smørum og Sokkelund herreders skoleråd 1856-96).

4. Skriv. dat. 23/9 1895 fra ministeriet for kirke- og undervisningsvæsenet til skolerådet for Sorø amt om fordeling af statsbevilgning vedr. aftenskoleundervisning på landet.

(Sorø amtsarkiv. Udtaget af pakken: Høj- og landbrugsskoler m.v. 1893-1901).

5. Oversigt over afholdt aftenskoleundervisning i skoler på landet i Sorø amt i vinteren 1894/95.

(Sorø amtsarkiv. Udtaget af pakken: Høj- og landbrugsskoler m.v. 1893-1901).

6. Besvarelser på udsendte spørgeskemaer i 1920 vedr. driften af skolebiblioteker ved skoler i Holbæk amt. Fra skolen i Fårevejle meddeles, at kun drengene bruger skolebiblioteket flittigt.

(Holbæk amts arkiv. Skolerådssager 1920 nr.7-35).

7. Indstilling til udvalget for Sorø amt til fordeling af understøttelser til højskoleelever, dat. 16/11 1900. Der foreslås en understøttelse på 60 kr. til hver af de kvindelige ansøgere.

(Sorø amts arkiv. Udtaget af pakken: Høj- og landbrugsskoler 1893-1907).

8. Ansøgning fra Ubby fortsættelsesskole, pr. Jerslev station, dat. 25/3 1920 om statsstøtte.

(Holbæk amtsarkiv. Skolerådssager 1920 nr.7-35).

Montre 3.

1. Bestillingsbog på sang ved begravelser. Fra gammel tid bistod de lærde skolers elever (peblingene) med sang ved begravelser.
(Metropolitanskolens arkiv. Bestillingsbog ved begravelser. 1788-98).
2. Kopi af grundplan over Vor Frue skole i København (Metropolitanskolen). Fra middelalderen og indtil indvielsen af skolebygningen bag Vor Frue kirke havde skolen til huse i en bygning, der lå omtrent, hvor nu Soldins stiftelse er beliggende.
(Original i Viborg bispearkiv. L.a. i Viborg).
3. Liste over dimitterede elever i okt. 1794 fra øverste lektie (Mesterlektien) ved Frue Kirkes skole med angivelse af karakter (Karakter af håb: godt, temmelig godt, neppe temmelig godt).
(Metropolitanskolens arkiv. Discipelprotokol 1756-97).
4. Rektor Eilersens skildring af skolens deltagelse i forbindelse med den udvalgte prins begravelse i 1647 og Chr.IV.s. begravelse i 1648. Rektor fik ved den lejlighed tildelt "en ganske Sørgeklædning" og til de 132 elever udleveredes 600 alen bay og 400 alen klæde.
(Metropolitanskolens arkiv. Liber scholæ Hafniensis c. 1646-1737).
5. Skolelove for Disciplene i Kjøbenhavns Katedralskole. 1812. Trykt.
(Roskilde katedralskoles arkiv. Udtaget af pakken: Varia).
6. Forhandling 25/8 1840 i lærerforsamlingen ved Metropolitanskolen om nedsættelse af det daglige timeantal til 6. Rektor henviser til de "physisk-diætetiske" grunde for dette forslag.
(Metropolitanskolens arkiv. Deliberationsprotokol for lærermøderne 1817-43).

Montre 4.

1. Karakterliste for H.C.Andersen som elev i Helsingør lærde skole.
(Helsingør lærde skoles arkiv. Protokol over Disciple ca. 1783-1839).

2. Rektor P. Wøldike ved Slagelse lærde skole indstiller 20/5 1781 bl.a. Jens Baggesen til en bogpræmie, nemlig skoleudgaven af Ovids metamorphoser.

(Sjællands bispearkiv. Udtaget af pakken: Skolekommissionen af 1774. Indkomne sager 1774-85).

3. Rektor Taubers skildring, dat. 22/3 1788 af Roskilde katedralskoles gamle middelalderlige bygning. I et enkelt lokale, der både er skummelt og fugtigt, har 5 lærere og 70 disciple deres daglige arbejdsplads. Kun til øverste lektie har man mere rummelige lokaler.

(Roskilde katedralskoles arkiv. Udtaget af pakken: Varia).

4. Fortegnelse over anvendte sangbøger ved Rønne højere realskole. 1865.

(Rønne lærde skoles arkiv. Anmærkningsprotokol ved Sangundervisningen 1859-71).

5. Regnskab over oppebårne "ligpenge" ved Helsingør lærde skole 1711-12.

(Helsingør lærde skoles arkiv. Regnskabsprotokol 1696-1733).

6. I 1761 optoges vognmand Lars Hansens søn i Roskilde i den lærde skole, og der forelagdes i den anledning attester fra naboerne, om at han var et fromt og dydigt barn, og at han havde de fornødne kundskaber. Faderes erklærede sig rede til at erstatte alle skolens udgifter på sønnen, "naar han var kommen i stand".

(Roskilde katedralskoles arkiv. Discipelprotokol 1756-1818).

7. Inventarfortegnelse for Roskilde katedralskole. 1816. Listen giver et indtryk af skoleinventaret i en af datidens førende lærde skoler.

(Roskilde katedralskoles arkiv. Udtaget af pakken: Varia).

8. Håndskrevet katalog fra 1774 over Roskilde katedralskoles bibliotek.

(Roskilde katedralskoles arkiv. Udtaget af pakken: Varia).

9. Rektor Jens Hiersings erklæring, dat. Viborg 24/11 1780, ang. eventuel anskaffelse af konrektor Sahls oversættelse af det nye testamente fra græsk. Rektor er betænkelig. "Ungdommen gaaer hellere den korteste og letteste Vey, end den, der med lidt mere Tid og Umage giver grundigere Kundskab".

(Sjællands bispearkiv. Udtaget af pakken: Skolekommissionen af 1774. Indkomne sager 1774-85).

10. Driftsregnskab for Rønne lærde skole i 1765. Lærerløningerne er holdt uden for regnskabet. Regnskabet har givet et overskud på 1176 rdl. Heraf har man udlånt godt 1000 rdl. til forskellige navngivne borgere (obligationslån), medens resten foreligger som kontant kassebeholdning.

(Rønne lærde skoles arkiv. Regnskabsbog 1715-1807).

Montre 5.

1. Dagbog over udførte håndgerningsarbejder i Korsør pigeskole. 1828.

(Korsør rådstuearkiv. Skolejournal for pigeskolen 1828-41).

2. Skoleplan for Holbæk borgerskole, dat. 1/4 1810. Skolen rådede over to skolelokaler. I det ene anbragtes den øverste drenge- og pige klasse. Drengene til højre, pigerne til venstre. I det yderste lokale anbragtes de små børn, som i to år skulle følge undervisningen i denne klasse, inden de rykkede op i øverste klasse.

(Holbæk rådstuearkiv. Indkomne breve til skolekommissionen 1800-38).

3. Indberetning om det udførte arbejde i Holbæk borgerskoles øverste klasse, skoleåret 1830-31.

(Holbæk rådstuearkiv. Indkomne breve til skolekommissionen 1800-38).

4. Forsømmelsesliste og vidnesbyrd for skoleelev Henrich Hertz 1809-13, Sakskøbing.
(Sakskøbing rådstuearkiv. Skoleprotokol 1809-24).
5. Fortegnelse over udførte håndgerningsarbejder i en af Næstveds mange private skoler. 1835-36.
(Næstved rådstuearkiv. Skolekommissionens korrespondancesager 1834-41).
6. Uddrag af licitationsbetingelser ved opførelsen af nyt skolehus i Sakskøbing. 1806. Vedlagt rids af den planlagte nybygning.
(Sakskøbing rådstuearkiv. Udtaget af pakken: Diverse skolesager 1804-63).
7. Pastor H.B. Trojels skolejournal 1822-32. I 1819 blev H.B. Trojel sognepræst ved St. Olai kirke i Helsingør. Han interesserede sig meget for skolevæsenets udvikling og aflagde hyppige besøg i skolen. Ved et besøg 28/2 1827 klagede lærer Topp over, at eleverne ikke havde lært deres religionslektie, hvortil præsten svarede: "at naar de (børnene) ikke vilde gjøre godt med det Gode, maatte han erindre dem derom med det Onde".
(Helsingør rådstuearkiv. Skolekommissionen. Skolevisitatsbog for pastor Trojel 1822-32).
8. Inventarfortegnelse fra Holbæk borgerskole. 1823. På fortegnelsen er ligeledes optaget de anvendte skolebøger.
(Holbæk rådstuearkiv. Udtaget af pakken: Indkomne breve til skolekommissionen 1800-38).

Montre 6.

1. Forslag til undervisningsplan for Rønne kommuneskole. Vedlagt den trykte undervisningsplan, dat. 30/3 1911.
(Rønne købstadsarkiv. Udtaget af skolekommissionsprotokol 1904-22).
2. Regnskab for Ringsted borgerskole, 1841. Af regnskabet fremgår bl.a., hvilke skolebøger man har anvendt.
(Ringsted rådstuearkiv. Regnskabsprotokol for skolekassereren 1831-48).

3. Ugeskema for undervisningen i Næstved borgerskole ca. 1840.
(Næstved rådstuearkiv. Udtaget af skolekommissionens korrespondancesager 1834-41).
- 4a. Trykt forslag til skoleplan for Sorø by og landdistrikt, dat. 21/2 1901.
(Sorø rådstuearkiv. Skole- og undervisningsplaner m.v. ca. 1899-1911).
- 4b. Trykt vedtægt om renholdelse af den kommunale skole i Sorø købstadskommune, dat. 19/3 1906.
NB. Læg mærke til § 7, hvor spytning forbydes, ligesom rensning af tavler med spyt.
(Sorø købstadarkiv).
5. Anden-lærerens skolejournal. Okt. Dec. 1819.
En streg angiver, at eleven er mødt, en prik at han er udeblevet. Ved hjælp af protokollen kan udarbejdes en nøjagtig forsømmelsesstatistik.
(Korsør rådstuearkiv. Skole-journal 1804-26).
6. Oversigt over elevtallet i skolerne i Næstved i 1836.
Ved siden af den offentlige borger- og almueskole i Næstved fandtes der ikke mindre end 11 private drengeskoler med et elevantal fra 4 til 16 og 8 private pigeskoler med fra 2 til 17 elever.
(Næstved rådstuearkiv. Udtaget af skolekommissionens sager 1834-41).
7. Neksø skolekommissionsprotokol. Mødet 7/11 1884.
Skoleinspektør Skydstrup anmoder skolekommissionen om at råde bod på pladsmanglen i skolen som følge af et stigende antal indmeldelser. Han foreslår endvidere skriveundervisningen indskrænket fra 4 til 2 timer for at kunne give undervisning i tysk i 5. klasse. Kommissionen afslår begge forslag, idet man anbefaler at opstille bænke i de overfyldte klasseværelser. For tiden kan man ikke godkende ændringer i timeplanen.
(Neksø købstadsarkiv. Skolekommissionens protokol for borgerskolen 1816-87).

8. Eksamensprotokol for St. Mortens skole i Næstved. 1817.
(Næstved rådstuearkiv).

9. Idømte skolemulkter i marts 1894 i Rønne.
Skoleforsømmelser straffedes med mulkter, der udpantedes ved rettens hjælp, hvis forældrene ikke betalte. I Rønne var laveste takst for 1 dags forsømmelse 6 øre.
(Rønne købstadsarkiv. Forhandlingsprotokol for byrådets skoleudvalg 1893-97).

Montre 7.

1. Provst Eiler Hamrød, Brøndbyvester videresender 27/7 1808 til Københavns amtsskoledirektion en klage over bønderne i Herlev, som ikke har kunnet bevæges til at opfylde deres pligter med hensyn til skolehusets vedligeholdelse. Skolepatronen foreslår, at reparationsarbejdet fuldføres af andre, og at udgiften inddrives hos de skyldige.
(Københavns amtsarkiv.K. Breve til skoledirektionen 1808-09).

2. Regnskab for Kundby skole for året 1809. Regnskabet balancerer med ca. 34 rdl.
(Kundby sognekaldsarkiv. Skoleregnskabsprotokol 1786-1823).

3. Ved reskript af 28/12 1804 pålagdes det præsterne at foretage regelmæssige skolebesøg og føre protokol herover. Pastor J.W. Bentzon i Gladsakse har ført en meget udførlig journal over sine besøg i Gladsakse, Bagsværd, Buddinge og Herlev skoler fra 1805 og fremefter.
(Gladsakse sognekaldsarkiv. Journal over skolebesøg 1805-23).

4. Regnskab for Vallensbæk skole for året 1808. Regnskabet balancerer med ca. 18 rdl. På regnskabet figurerer en udgift til 6 lyseslager og 2 lysesakse til brug ved aftenlæsningen.
(Københavns amtsarkiv. K. Breve til skolekommissionen 1808-09).

5. Regnskab for Herstedøster skole for året 1808. Regnskabet balancerer med ca. 14 rdl.
(Københavns amts arkiv.K. Breve til skolekommissionen 1808-09).
6. I 1715 modtog de sjællandske degne følgende besked fra deres gejstlige overordnede: Når degnene informerer ungdommen i byerne (landsbyerne) må de, mens informationen varer, ingenlunde smøge tobak eller bruge overflødig drik. Overtrædelse af forbudet skal behandles af provsten eller henvises til synoden.
(Højrup sognekaldsarkiv. Kaldsbog for sognedegnen 1683-1831).
7. I 1750 modtog de sjællandske degne følgende besked fra deres gejstlige overordnede: Da nogle degne formener, at naar de har læst engang i hver gård udi byen, saa har de der ej mere for et aar at læse, bør den udflugt dem fratages, og de blive ved at læse i hver by og begynde i den første gaard igen.
(Farum skolearkiv. Embedsbog 1739-1853).
8. Afskrift af Lyngby sogns skolekommissions regnskab for 1808. Regnskabet, der balancerer med ca. 109 rdl., omfatter samtlige skoler i Lyngby sogn.
(Københavns amts arkiv. K. Indkomne breve til skolekommissionen 1808-09).

Montre 8.

1. Approberet skoleplan for Skuldelev og Selsø sogne i henhold til anordningen af 29/7 1814. Approbation af kancelliet, dat. 27/4 1819.
(Frederiksborg amtsarkiv. Korrespondancesager vedr. skolevæsenet 1814-24).
2. Møde i Undløse og Søndersted skolers skolekommission 7/8 1816. Kommissionen vedtager at frigive skolegangen fra mandag d. 12/8 til mandag d. 16/9 af hensyn til den forestående kornhøst.
(Undløse sognekaldsarkiv. Skolekommissionsprotokol 1808-23).

3. Approberet skoleplan for Karlebo sogn i henhold til anordningen af 29/7 1814. Approbation af kancelliet, dat. 17/10 1817.
(Frederiksborg amtsarkiv. Korrespondancesager vedr. skolevæsenet 1814-24).
4. Afskrift af nyt reglement vedr. ekserceringen under gymnastikundervisningen. Efter at Fred.VI. har godkendt et nyt ekscerserreglement for infanteriet, anser direktøren for gymnastikken det for nødvendigt, at de nye regler også finder anvendelse i almueskolens gymnastikundervisning. En meddelelse herom kommunikerer de forskellige skolekommissioner af kancelliet 22/7 1837.
(Staunsholt skolearkiv (Farum sogn). Embedsbog for Staunsholt skole 1823-95).
5. På mødet i Blistrup sogns skolekommission 9/3 1819 vedtager man, at der ikke skal gives mulkt for skoleforsømmelser, da vejene længe har været slette. Præsten vil imidlertid førstkommande søndag fra prædikestolen formane forældrene alvorligt til at holde børnene i skole.
(Blistrup sognekalds arkiv. Skolekommissionsprotokol 1813-27).
6. På mødet i Gerlev sogns skolekommission 11/1 1893 forelå meddelelse om, at skolegangen i Rye skole i det forestående sommerhalvår bibeholdes i sin gamle form, således at ældste klasse har 1 ugentlig skoledag og yngste 5 skoledage. Til næste sommerhalvår skal ældste klasse møde 2 dage om ugen, og yngste klasse 4.
(Gerlev sognekaldsarkiv. Skolekommissionsprotokol 1868-1919).
7. Fortegnelse over indøvede melodier i 5. klasse i Farum skole 1923-24.
(Farum skolearkiv. Sangprotokol 1916-33).

Montre 9.

1. Redegørelse for seminaristerne Peter Petersen og Niels Coldings forhold på seminariet. De dimitteredes i 1800.
(Jonstrup seminariums arkiv. Protokol over seminaristerne 1791-1814).

2. Ansøgning fra lærer Niels Colding om optagelse på det københavnske seminarium, dat. Viborg 10/4 1797. Til ansøgningen er knyttet en række anbefalinger fra fremtrædende gejstlige i Viborg, herunder også biskop Peder Tetens.
(Jonstrup seminariums arkiv. Udtaget af pakken: Levnedsløb m.v. 1791-1804).
3. Resultatet af afgangseksamen fra Jonstrup seminarium 25/6 1839. Som nr. 3 er opført den senere kendte politiker A.C.Gleerup.
(Jonstrup seminariums arkiv. Protokol ved den årlige afgangseksamen 1818-54).
4. Fortegnelse over Jonstrup seminariums inventar, udarbejdet af seminarielærer Clausen, ca. 1797. På venstre side er anført en del af køkkeninventaret, møblerne i spisestuen samt forråd af linned. På højre side er anført, hvad der findes i hovedbygningen.
(Jonstrup seminariums arkiv. Udtaget af pakken: Regnskabsvæsen og inventarium 1791-1806).
5. Fortegnelse over inventaret i skolestuerne, udarbejdet af P. Lagoni 1/1 1800. Heraf fremgår bl.a. egentlig skoleinventar samt anvendte lærebøger.
(Jonstrup seminariums arkiv. Udtaget af pakken: Regnskabsvæsen og inventar 1791-1806).
6. Optegnelse over seminariets musikinstrumenter, musikallier m.m., udarbejdet af komponisten H.O.C.Zinck 1/1 1797. Zinck var musiklærer ved seminariet indtil 1811.
(Jonstrup seminariums arkiv. Udtaget af pakken: Regnskabsvæsen og inventar 1791-1806).
7. Fortegnelse over udleveret papir, blæk, penne og grifler til seminaristerne i perioden 1/7-30/9 1797.
(Jonstrup seminariums arkiv. Udtaget af pakken: Regnskabsvæsen og inventar 1791-1806).

Montre lo.

1. Skriftlig afbigt fra samtlige seminarister ved Jonstrup seminarium, dat. 20/11 1820. Undskyldningen gælder "den ubesindige og i alle Maader anordningsstridige Adfærd", som alle mere eller mindre har gjort sig skyldige i.
(Jonstrups seminariums arkiv. Udtaget af pakken: Diverse dokumenter 1804-70).
2. Oversigt over de bornholmske skoler i 1821. Foruden oplysninger om de forhåndenværende skolehuse indeholder oversigten en række konkrete oplysninger om lærere og om undervisningen.
(Sjællands bispearkiv. Udtaget af pakken: Visitatser. Landsbyskolen vedk. 1815-29).
3. Brandtaksation over skolen i Krogstrup sogn, dat. 17/9 1853. I samlingen af brandtaksationer finder man mange oplysninger om skolebygningerne i by og på land.
(Brandtaksationsprotokol for Horns herred nr. 1-173, 1852-72).
4. Forhandlingsprotokol for lærerseminariet for de lærde skoler. Det pædagogiske seminarium for de lærde skolars lærere, der oprettedes i 1799, men gik ind i 1810 på grund af mangel på elever, havde den kendte teolog og biblioteksmand D.G.Moldenhawer som direktør.
(Lærerseminariet for de lærde skolars arkiv. Forhandlingsprotokol for direktør, lærere og inspektør 1800-09).
5. Egenhændig anbefalingskrivelse for Hans Rasmussen, Møgletving, Pederstrup, om optagelse på Jonstrup seminarium, skrevet af Chr. Ditlev Reventlow og dat. 15/9 1792.
(Jonstrup seminariums arkiv. Udtaget af pakken: Breve 1791-1801).
6. Godkendt facadetegning af den planlagte bygning til den i 1699 oprettede kgl. navigationsskole i Stege, dat. 5/2 1703. Huset opførtes i Langgade. Da skolen hurtigt sygnede hen, blev bygningen overtaget af Møns tugt- og manufakturhus, og fra 1851

anvendtes den til sindssygehospital. Huset ombyggedes 1881-85. Det har en plade med Fred.IV.s navnetræk over døren.

(Møns navigationsskoles arkiv. Udtaget af pakken: Direktionens korrespondancesager 1697-1727).

7. Godkendt tegning af grundplan for navigationsskolen i Stege. Se nærmere under 6.

(Møns navigationsskoles arkiv. Udtaget af pakken: Direktionens korrespondancesager 1697-1727).

Montre 11.

1. Registreringsforretning i afdøde skolelærer Thomas Wiingårds bo, dat. 3/5 1759. Wiingård var lærer ved den danske skole i Ølstykke sogn. De opslåede sider fortæller om indbo i lærerbolig og skolehus.

(Ølstykke herreds provstearkiv. Skifteprotokol 1679-1765).

2. Kaldsbrev for lærer M.E.Wolf som lærer ved skolen i Sædder sogn, udfærdiget 19/5 1806 og underskrevet af abbedisse ved Vallø stift Sophie Magdalene, hertuginde og lensgreve J.G. Moltke. På de opslåede sider opregnes bl.a. de indtægter, der er tillagt lærerkaldet.

(Udtaget af M.E.Wolfs privatarkiv).

3. Kaldsbrev for lærer Morten Reenberg som lærer og degn i Søndre sogn på Møn. Kaldsbrevet er udfærdiget af biskop Peder Hersleb og dateret 14/9 1747. Morten Reenberg efterfulgte sin fader Claus Reenberg Schmidt i degneembedet.

(Morten Reenberg Schmidts privatarkiv).

4. Registreringsforretning i afdøde sogndegn Johan Lynbechs bo, dat. 21/12 1791. På den opslåede venstreside findes en fortegnelse over degnens bøger.

(Tybjerg herredsprovstearkiv. Skifteprotokol 1783-1813).

5. Ansøgning med vedlagt eksamensbevis fra Ranum seminarium fra hjælpelærer J.M.Skjoldborg i Kollerup i Vester Hanherred om det ledige skolelærerembede i Rønnebæk i Hammer herred, dat. 11/6 1885.

(Sjællands bispearkiv. Ansøgninger om skolelærerembeder. R. ca. 1870-87).

6. Ansøgning fra lærer A.C.Gleerup, Næsby på Ourø om et ledigt embede som lærer ved borgerskolen i Helsingør, dat. 29/11 1840.

(Frederiksborg amtsarkiv. Ansøgninger om lærerplads ved Helsingør Borger- og almueskole. 1841).

7. Ansøgning fra lærer J.K.Sørensen ved Sundbyøster skole om lønforhøjelse, dat. 26/11 1896. I ansøgningen gøres udførligt rede for den øjeblikkelige og den ønskede fremtidige lønning.

(Københavns amtsråds arkiv. Udtaget af pakken: 1897 nr. 1-150).

8. Regnskabsbog for højtidsoffer og accidenser ved Farum skole for 1905-06.

(Farum skolearkiv).

Montre 12.

1. Skrivelse fra oberst J.Abrahamson til lederen af Jonstrup seminarium om indførelse af "indbyrdes undervisning" også i sangundervisningen. Abrahamson stod, støttet af Fred.VI.s. bevågenhed, som talsmand for dette undervisningssystem, der anvendte skolens elever som skiftevis lærere for deres kammerater under den egentlige lærers vedledning og kontrol. Skriv. er dat. 5/8 1831.

(Jonstrup seminariums arkiv. Udtaget af pakken: Diverse dokumenter 1804-70).

2. Skrivelse fra oberst J.Abrahamson til lederen af Jonstrup seminarium, dat. 31/12 1831. Abrahamson forlader arbejdet med indførelsen af den "indbyrdes undervisning" for at overgå til anden tjeneste. Se også under 1.

(Jonstrup seminariums arkiv. Udtaget af pakken: Diverse dokumenter 1804-70).

3. Artikel af pastor Chr. Schrøder, Mariager, i ugebladet "Kirken og Hjemmet" for 16/2 1902 med angreb på en af Emil Slomann m.fl. udgivet læsebog for børn.
(Emil Slomanns privatarkiv. Udtaget af pakken: Diverse sager 1879-1902).
4. Omtale af Emil Slomanns læsebog for børn i Ålborg Amtstidende for 23/5 1902 med gengivelse af nogle af de angrebne illustrationer.
(Emil Slomanns privatarkiv. Udtaget af pakken: Diverse sager 1879-1902).
5. Brev fra K.Villumsen, Bælum Højskole, dat. 7/5 1902 til Emil Slomann. I brevet udtrykkes glæde over Slomanns læsebog for børn.
(Emil Slomanns privatarkiv. Udtaget af pakken: Diverse sager 1879-1902).
6. Brev fra adjunkt Vincens Strøm, Ålborg, dat. 20/4 1902 til Emil Slomann. Han gør i brevet opmærksom på et nyt angreb af pastor Schrøder, denne gang i Ålborg Stiftstidende, og tilbyder at imødegå angrebet "paa Deres gode lille Bog".
(Emil Slomanns privatarkiv. Udtaget af pakken: Diverse sager 1879-1902).
- 7-8. Lærer J.C.Hedemann, Hov pr. Mariager, gennemgår i brev dat.15/5 1902 til Emil Slomann den omstridte læsebog. Slomann har bedt ham om at udtale sig om pastor Schrøders angreb. Selv om Hedemann stort set er glad ved bogen, har han dog visse kritiske bemærkninger at fremføre.
(Emil Slomanns arkiv. Udtaget af pakken: Diverse sager 1879-1902).
9. Rektor Tauber i Roskilde anbefaler i et brev af 22/10 1791 til biskop Bloch hr. Jens Giessing, søn af en tidligere kantor i Roskilde, til ansættelse i et degneembede. Brevet indgår i en stor samling af bevarede afskrifter af breve til myndigheder, venner og familie fra årene 1791-94, skrevet af rektor Tauber.
(Roskilde katedralskoles arkiv. Embeds-, Venskabs- og Familiebreve 1791-94).

10. Anbefalingsskrivelse for Emil Slomann, skrevet af skolebestyrer A.G.O.Hauch, leder af den kendte Hauchs Latin- og Real-skole på Vesterbro i København. Brevet er dateret 15/3 1883.
(Emil Slomanns privatarkiv. Udtaget af pakken: Breve fra andre F-Ma).

11. Brev fra skolebestyrerinde Louise Jessen, dat.16/2 1883 til Emil Slomann. Frk. Jessen ledede den skole, som senere kom til at hedde Henrik Madsens skole.
(Emil Slomanns privatarkiv. Udtaget af pakken: Breve fra andre F-Ma).

12. Brev fra professor Kr. Erslev til Emil Slomann, dat. 24/4 1884. I brevet karakteriserer Erslev sine historiske kolleger og forholdene på Københavns universitet i det hele taget.
(Emil Slomanns privatarkiv. Udtaget af pakken: Breve fra andre A-E).

13. Brev fra skolebestyrer Niels Hjort til Emil Slomann, dat. 6/11 1891. Brevet handler om en elev og hans noget besværlige fader.
(Emil Slomanns privatarkiv. Udtaget af pakken: Breve fra andre F-Ma).

121 474
DIS-Danmark

